

ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW ZAKŁADÓW PRZERÓBKI MECHANICZNEJ WĘGLA W POLSCE „PRZERÓBKA”

Zarząd Krajowy Związku

40-127 KATOWICE, Plac Grunwaldzki 8-10, IV-piętro pok. 419, REGON 271809728
tel. 032/2565907, fax. 032/2091112, www.przerobka.pl, zarzad@przerobka.pl, NIP 954-10-25-424

Katowice, dnia 25 kwietnia 2016 r.

L.dz. 01/2016/ME/PRZdsRG

**Ministerstwo Energii
Sekretarz Stanu
Pan Grzegorz Tobiszowski
Pełnomocnik Rządu
do spraw restrukturyzacji
górnictwa węgla kamiennego
Plac Trzech Krzyży 3/5
00-507 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze!

Zwracamy się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o przywrócenie poczucia godności wśród pracowników dozoru i nadzoru przeróbki mechanicznej węgla, którzy to z powodu niekorzystnych zmian emerytalnych i jeszcze gorszej polityki zatrudnieniowej prowadzonej przez zarządy poszczególnych spółek węglowych, to poczucie godności za czasów rządów PO i PSL znacząco utracili.

Odbudowanie zaufania do państwa jest procesem bardzo trudnym i złożonym, a jednym z elementów jego odbudowy byłaby optymalizacja zatrudnienia w zakładach przeróbki mechanicznej węgla oparta na dwóch filarach.

Pierwszy, to – reaktywacja i utrzymanie kształcenia oraz nauczania zawodowego, technicznego i wyższego, o profilu i specjalności przeróbki mechanicznej kopalni, a także maszyn i urządzeń przeróbki, na bazie którego następowałyby niezbędne przyjęcia do pracy młodych i wykwalifikowanych pracowników do zakładów przeróbczych.

Drugi, to – zintensyfikowanie odejść pracowników z uprawnieniami emerytalnymi nabytymi przy zaangażowaniu się w maksymalne wykorzystanie ukrytych rezerw wspierających przechodzenie na emeryturę pomostową osobom spełniającym kryteria stażowe i wiekowe z zaliczeniem ich pracy do wykonywanej w szczególnych warunkach.

Bardzo trudna i złożona sytuacja polskiego górnictwa węgla kamiennego wymaga zastosowania odważnego i innowacyjnego działania polegającego na wykorzystaniu ukrytych możliwości uzyskania optymalizacji zatrudnienia poprzez ujęcie zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy o emeryturach pomostowych stanowisk pracy dozoru i nadzoru występujących w Zakładach Przeróbki Mechanicznej Węgla do wykazu stanowisk pracy, które uprawniają do emerytur pomostowych.

Zgodnie z ustawą o emeryturach pomostowych, to zakład pracy (pracodawca bez względu na jego status organizacyjno – prawny), jest zobowiązany od 1 stycznia 2010 r., prowadzić wykaz stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze oraz ewidencję pracowników wykonujących takie prace. **W ewidencji tej powinni się znaleźć wszyscy pracownicy, których praca wypełnia ustawowe kryteria.**

W przypadku pracowników Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla, to wszyscy spełniają warunek wykonywania pracy szczególnego rodzaju, określonego w pkt 1 zał. nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych, czyli pracy wykonywanej bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla.

Z dotychczasowych wyjaśnień Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej wynika, że przy kwalifikowaniu prac na potrzeby prowadzonej ewidencji mogą być wykorzystywane pomocniczo materiały znajdujące się na stronie internetowej resortu pracy poświęconej emeryturom pomostowym [<http://www.emeryturypomostowe.gov.pl/>].

Obecnie już tej witryny w sieci nie ma, ale powstała nowa na domenie resortu pracy pod adresem: <http://www.mpips.gov.pl/ubezpieczenia-spoeczne/ubezpieczenie-emerytalne/emerytury-pomostowe/>, a tym samym są one wciąż aktualne i obowiązujące.

Wynika z nich, że: **„Do prac wykonywanych bezpośrednio przy przeróbce można zaliczyć dostarczanie materiałów (surowców) lub półproduktów do stref obróbki, ich przetwarzanie ręczne lub z użyciem narzędzi, odbieranie wyrobów ze stref obróbki itp.**

Oznacza to, że prace przy kontroli i zapewnieniu ciągłości procesu technologicznego mogą być kwalifikowane jako prace w szczególnych warunkach, tylko i wyłącznie w przypadku ich zgodności z przedstawioną wyżej charakterystyką.

Dlatego zgodnie z powyższym wyjaśnieniem – prace dozoru przeróbki mechanicznej węgla, w pełni kwalifikują się do prac w szczególnych warunkach, gdyż są związane z **kontrolą i zapewnieniem ciągłości procesu technologicznego, dostarczaniem materiałów do strefy przeróbki oraz ich przetwarzaniem, a także odbiorem (wysyłką).**

Charakterystyka pracy osób dozoru i nadzoru przeróbki mechanicznej węgla zawarta jest w dokumentach wewnątrzzakładowych określających zakres ich obowiązków oraz w Kartach Oceny Ryzyka Zawodowego, w których wyraźnie wskazuje się na obowiązki związane z organizowaniem i kierowaniem pracą oddziału oraz kontrolowaniem stanowisk pracy, nadzorem nad wykonywanymi robotami i procesami technologicznymi w dziale Przeróbki Mechanicznej Węgla.

Tym samym oczywiste jest, że prace dozoru i nadzoru są wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla, gdyż są związane ze stałą kontrolą i zapewnieniem ciągłości procesu technologicznego.

Ponadto prace dozoru ZPMW, wymagają bardzo dużego wysiłku fizycznego, którego miernikiem jest wielkość efektywnego wydatku energetycznego na zmianie roboczej. Dowodem czego są przeprowadzone badania wydatku energetycznego w Kompanii Węglowej S.A. od 20 do 30 kwietnia 2010 r. przez Ośrodek Badań Środowiskowych EKOLAB Sp. z o.o. z siedzibą w Katowicach oraz Pracownię Badań Środowiskowych - Wojciech Kochel z siedzibą w Zabrze.

Z badań tych wynika jednoznacznie, że pracownicy dozoru przeróbki mechanicznej węgla wykonują bardzo ciężką pracę fizyczną, potwierdzoną wysokim wydatkiem energetycznym, który w przypadku dozoru przeróbki mechanicznej węgla oraz inspektorów i starszych inspektorów kontroli jakości węgla wynosi na zmianie roboczej:

- ➔ od 4766,4 kJ w przypadku kobiet [wymagany 4600 kJ],
- ➔ od 8459,3 kJ w przypadku mężczyzn [wymagany 8400 kJ].

Według definicji za bardzo ciężkie prace fizyczne uznaje się zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 2 lit. c ustawy o emeryturach pomostowych – prace powodujące w ciągu zmiany roboczej efektywny wydatek energetyczny: u **mężczyzn** – powyżej **8400 kJ**, u **kobiet** – powyżej **4600 kJ**.

W praktyce wymienione wartości wydatku energetycznego występują podczas pracy dynamicznej związanej z dużą aktywnością ruchową pracowników. Z kolei fizjologia rozróżnia:

- ↳ pracę dynamiczną - gdy występują ruchy mięśni,
- ↳ pracę statyczną - gdy mięśnie są w stanie napięcia (monotonia),
- ↳ pracę umysłową - gdy w sieci nerwowej następują określone przebiegi impulsów bioelektrycznych i towarzyszą im procesy intelektualne zachodzące w psychice człowieka,
- ↳ pracę fizyczną - gdy pracują mięśnie.

Celowo przywołujemy powyższe definicje, gdyż bardzo często prace dozoru ZPMW próbuje się sklasyfikować, jako pracę umysłową, lecz w rzeczywistości jest to w większości praca fizyczna, poprzez którą należy rozumieć – pracę mięśni związaną z chodzeniem po poziomach i schodach.

Praca dozoru ZPMW jest taką pracą, gdyż polega na stałej kontroli i nadzorowaniu prac wykonywanych w ZPMW, która wymaga częstego chodzenia po poziomach i pomiędzy nimi w tym schodach oraz podestach. Dlatego jest ona pracą fizyczną w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, której ciężkość definiowana jest w ustawie wartością wydatku energetycznego.

Również praca dozoru i nadzoru przeróbki mechanicznej węgla była i jest do nadal wykonywana bezpośrednio przy przeróbce węgla w zasadzie od zawsze. Począwszy od rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz.U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 i z 1981 r. Nr 32, poz. 186), następnie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz.U. 1983 Nr 8, poz. 43), a skończywszy na rozporządzeniu Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 29 grudnia 1992 r. (Dz.U. Nr 102, poz. 520), które weszło w życie 14 stycznia 1993 r. Na jego mocy wprowadzona została w dziale IV wykazu B, załącznika do w/w rozporządzenia nowa poz. 9 w brzmieniu:

„9. Prace wykonywane bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla w zakładach górniczych lub praca górnicza w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.”.

Jak można zauważyć użyte w poz. 1 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. słowa „bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla...” nie są żadną nowością, a powtórzeniem brzmienia poz. 9, wykazu B, działu IV załącznika nr 1 do cyt. wyżej rozporządzenia obowiązującego od 14 stycznia 1993 r.

Należy również przypomnieć, że prace dozoru i nadzoru ZPMW są wymienione Dziale XIV pkt 24, cytowanego rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983 r., jako związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie „A”, tego rozporządzenia.

Informujemy Pana Ministra, że z przedmiotowym tematem zwracaliśmy do Pana poprzedników dwukrotnie; pismem z dnia 2 stycznia i 2 marca 2015 r. Mimo uzyskania z ich strony pełnego zrozumienia oraz poparcia dla naszego wniosku, to do tej pory nie doczekaliśmy się realizacji wskazanej przez nas optymalizacji zatrudnienia przez spółki węglowe.

Dlatego wyrażamy ogromną nadzieję, że to właśnie Pan spowoduje adekwatne i kreatywne działanie zmierzające do innowacyjnego wykorzystania efektu skali w zakresie dążenia do optymalizacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego przy zachowaniu spokoju społecznego.

Szacuje się, że dzięki zastosowaniu pożądanego działania możliwe będzie zoptymalizowanie struktury zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego na poziomie do 100 osób rocznie.

**Za
Zarząd Krajowy Związku**

ZWIĄZEK ZAWODOWY PRACOWNIKÓW ZAKŁADÓW
PRZERÓBKI MECHANICZNEJ WĘGLA W POLSCE
"PRZERÓBKA"
PRZEWODNICZĄCY
ZARZĄDU KRAJOWEGO

Stawomir Lukaszewicz